

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 5 fl., an
1 fl., an 1 fl. 30 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frs., an
an 9 frs., an
4 frs. 30 cm.
Fieca apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Foie bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește foiea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blas.

Anul VI.

Blas 15 August 1896.

Numărul 33.

Congruă și neatîrnare.

În timpul din urmă am fost pro-
vocați de repetite ori din partea presei
noștre naționale, să facem declarații re-
feritoare la chestia congruei.

Noi atunci am tăcut și n'am făcut
acestei presei pe voce. Tăcerea noastră
și-a avut cauzele sale.

Întâiu și mai întâiu ne-a impus
tăcere împrejurarea, că provocările acelea
ni-s'au făcut ca la organul oficios al
provinței mitropolitane române unite.
Dacă am fi grăbit decî a face decla-
rările acelea, cari se poftiau de la noi,
de ar fi fost privite de nisce declarații
oficiose ale Ordinariatelor noastre. Apa-
riunța asta voiam înse, să o încunjurăm.
Organul nostru nu are adecă pretenția
de a trece de organ oficios, și așa nici
declarațiile, cele ce se fac într'insul,
încă nu au pretenția de a trece de co-
municate oficiose ori inspirate.

Apoi mai aveam încă o cauză de
tăce. Și anume noi chestia congruei,
pe cum ni-s'a înfățișat și ni-se înfăți-
șază încă și astăzi, din capul locului
nu am privit-o de așa de ardetore, cât
din cauza ei să aflăm a fi de lipsă, ca
să alarmăm clerul nostru prin declarații.

E adecă vorbă de o cam dată
numai de conscrierea venitelor parohiale,
încă conscrierea acésta nici pe de parte
nu va să zică, că regularea congruei
ar fi iminentă. Nici chiar tonul ho-
tărit, care-l observă în timpul din urmă
presa guvernamentală în chestia con-

gruei, încă nu ne impunea convicția,
că realizarea congruei ar fi iminentă.

Că realizarea congruei ar fi imi-
nentă, nu ni-se pare din simpla cauză,
că spre acest scop ar fi de lipsă nisce
sume colosale de bani. În zilele din
urmă o foie guvernamentală a declarat,
că cu 90,000 fl. pe an congrua bi-
sericii catolice din Ungaria ar pute să
fie regulată. Declarația acésta o privim
de ridiculă. Suma anuală de 90,000
fl. după convicția noastră nu e de ajuns
nici macar pentru regularea congruei
în o singură diecesă. Așa p. es. în
archidieceasa noastră din 90,000 fl. anual
ar căde pe fiesce care parohie cam
120 fl., érá cu suma acésta în archi-
diecesă noastră congrua nu e regulată nici pe
de parte, ci o regulare de Dómne ajută
deja și numai în archidieceasa acésta
ar pretinde suma anuală de cel puțin
200,000 fl., ceea ce reprezintă un ca-
pital de cel puțin 4 milioane de floreni.
Ori cine își pote continua calculul acesta,
și va ajunge ușor la convicția, că statul
nici chiar cu un mijloc violent, pe cum
ar fi secularizarea averilor bisericii ca-
tolice, nu ar fi în stare, să creeze ca-
pitalul acela colosal, de care ar avé
lipsă pentru a regula congrua, mai
ales după ce guvernul comtempléază re-
gularea congruei nu numai în biserica
catolică, ci și în cele alalte biserici,
la cari înse ar afla foarte puțină avere
de secularizat. Și în calculul acesta
am făcut abstracție de la împrejurarea
aceea, că prin secularizarea averilor

statul ar face din întregă instrucția po-
porală și medie din Ungaria aprópe o
tabula rasa. Am mai făcut apoi ab-
stracție și de la aceea, că în cazul unei
secularisări a averilor bisericesci s'ar
secularisa și porțiunile canonice, ér
atunci congrua ar trebui să fie cel
puțin încă pe atâta de mare, pe cât
de mare ar fi ea în împrejurările actuale.

Așa dară liniștescă-se presa nó-
stră națională. Pericolul congruei nu
e așa de iminent, pe cum i-se pare.

Dar dacă guvernul totuși va face
și una ca acésta? Căci guvernul no-
stru în timpul din urmă manifestéază o
energie violentă, când e vorba de ur-
mărirea scopului său de a aservi bise-
rica, și așa dară se pote aștepta la el
și în chestia de față, că nu se va în-
frica nici de măsurile cele mai violente.

Aci putem să grăim numai despre
biserica catolică. Firea acestei bise-
rici aduce cu sine, ca ea să nu se lase
a fi aservită din partea puterii statului.
Cât de frumos s'a afirmat firea acésta
a bisericii catolice în împărățiile din
Europa apusană! Pretutindenea au ur-
mărit pe acolo guvernele aservirea bi-
sericii catolice din partea statului. Și
ele nicăiri nu și-au ajuns acest scop.
Clerul mai bucuros a renunțat la tóte
averile sale și s'a hotărit a trăi din
mila credincioșilor, de cât să-și jert-
féscă neatîrnarea și să se facă uneltă
în mâna guvernelor.

Scim, că la noi jertfa acésta ar fi
cu mult mai grea. La noi preoții au,

Feuilleton.

Cum trebuie să cultivăm cucuruzul, ca să rodéscă mai bine?

Disertație rostită de I. E. Negruț la adunarea des-
partimentului Blas al Asociațiunii Transilvane ținută
în 9 a c. la Mihalț.

„Mălaiul e talpa cășii,“ — așa zice
plugarul român. Și eș îi dau tot dreptul,
nu numai pentru că și eș sînt fiu de plugar,
ci mai virtos fiind că între bucatele mai în-
cununate, cari dau omului hrana de tóte zi-
le, cucuruzul cuprinde locul al doilea.

E lucru adevărat, că cei mai mulți
menii din lume se nutresc cu bucate găsite
în urez, și după aceea mai mulți cu bucate
gătite din fărină de cucuruz, și numai în
loc al treilea vine numărul acelora, cari
se nutresc cu bucate pregătite din fărină de
grâu sau de alte cereale.

Așa dară mai multe milioane de omeii
pe suprafața pămîntului trăesc și se nu-
trec cu bucate găsite din cucuruz, care în
Europa s'a adus din America de cătră Spa-
noli, ér la noi în Ardeal s'a adus mai întâiu
din Turcia.

În America de méză nópte și în o
parte însemnată a Africeii cucuruzul dá
locuitorilor hrana principală, pânea cea de tóte
zilele. Dar nu numai în acelea țări depăr-
tate, ci chiar și la noi cucuruzul este o plantă
economică foarte însemnată, indispensabilă;
plugarul român fără mămăligă și mălaiu nu
pote trăi.

Cu drept cuvînt putem zice, că cucu-
ruzul este o plantă foarte folositoare. Cucu-
ruzul verde servește ca nutreț vitelor, ba
în unele locuri fac și fin din el; ér odinioară
din paiele său cotórele verđi ale cucuruzului
se făcea și zăhar. Tuleii său ciucalăii, până
când grăuntele sînt în lapte, se mănca ferti
sau fripți, sau se murézá în tocmă ca la noi
castraveții. Cucuruzul copt se folosesc în
diferite forme. Sau care dintre Dvóstre nu
scie, cât de bună e mămăliga cu lapte și
brănză sau mălaiul prospet cu slănină? și
mălaiul dulce gătit cu jintuélă? Cocoșii,
pentru cari se bat copii, bómbele de cucu-
ruz, cari se ferb în postul mare, la ședători,
ba chiar plăcinte sau mai bine zis clătite
foarte bune încă se fac din fărina de cucuruz.

Dar cucuruzul ne nutrește chiar și ani-
malele din jurul casei, vitele, cu cari ne lu-
crăm pămîntul. Foile de pe tulei le dăm

vitelor, facem din ele diferite impletituri:
ștergétore de picioare, corfe; se folosesc la
fabricarea hárției de pachetat; ér cu foile
celea mai moi ne umplem străjecele, peri-
nile și divanele, pe cari ne odihnim trupul
obosit de munca zilei.

Jipii sau paiele, pănușile le dăm Iórna
vitelor, cari, cu deosebire dacă le tăiam mă-
runt și apoi le mai amestecăm cu puțină
huriuélă și le stropim cu murátore, dau un
nutremint bun vitelor de prăsiă și de jug.

Rémășițele de jipi pe câmpia Ardealului,
și pe unde lemnele sînt puține și scumpe,
se folosesc și pentru foc.

Acestea sînt pe scurt folósele, ce ni-le
aduce cucuruzul. Și din acestea putem vedé,
cum că cucuruzul e o plantă binecuvîntată
de Dumnezeu. Cucuruzul e planta aceea,
care pregătesc locul pentru seménarea și
cultivarea altor seménături. În pămîntul, de
unde am stirpit o pădure sau un tufiș, în țel-
lina din nou spartă mai întâiu seménăm cu-
curuz, de óre ce cucuruzul se lucră cu sapa
și prin acésta pămîntul se amestecă bine,
se face mai roditor. Cucuruzul íubescce cu-
rătenia, de aceea nu suferé în jurul lui bu-
ruienile, acestea trebuie stirpitate prin săpat.

să se gândească și la sôrtea familiilor sale. Dar cu toate acestea nutrim încrederea cea mai deplină, că și elerul nostru va scî în cas de lipsă, să se îngrozescă și numai de gândul de a apostata de la spiritul admirabil al bisericii catolice, de la acel spirit, care a știut și scie să facă și din prunci și din femei nisce eroi, cari priviau și privesc fără leac de temere chiar și morții în față, când e vorbă de mărirea lui Dumnezeu. Și de mărirea lui Dumnezeu e vorbă și atunci, când se tracteză despre a păzi neatîrnarea bisericii lui.

Clerul nostru a dat în anul acesta o dovadă strălucită despre aceea, că și el e însuflețit și purtat de spiritul acesta de jertfă al bisericii catolice. Cât de admirabilă e resignarea, cu care suferă clerul nostru lipsirea lui de adiutul regesc! În cazul acesta e vorbă de un ajutoriu material, la care clerul s'a dat, să conteze ca la un ajutoriu, care se înțelege de la sine. Și totuși nu auți din cler nici o tânguire asupra hotărîrii, ce se vede că au luat-o Ordinaratele noastre de a renunța mai bucuros la acest ajutoriu, de cât de a jertfi în schimb pentru el neatîrnarea clerului.

Sîntem deplin convinși, că tot ast fel se va purta clerul nostru și în cazul, când în schimb pentru congruă s'ar pretinde de la el jertfirea neatîrnării sale.

Păreră noastră e deci, că congrua, ori cât de bine ne-ar prinde, nici o dată nu ne este iertat, să o primim cu prețul neatîrnării noastre. Și sîntem convinși, că de convicția acésta e însuflețit clerul nostru întreg.

Credem, că declararea acésta va satisface până și pe turburissimii de la „Gazeta Transilvaniei“. Numai cât

declararea asta spune un lucru, căre nu pretindea atîta lărmuire, căci el se înțelege de la sine.

Extra Hungariam non est vita! — „Budapesti Hiriap“ comunică o scrisore din New-York, din care se pôte face conclusie la fericirea, de care au parte locuitorii neași ai Ungariei.

E vorbă în scrisorea aceea de nisce date statistice, cari ne spun, în ce măsură tea parte Ungaria în inmigrările în Statele Unite ale Americii Nordice.

Ar fi păcat, să nu le înregistrăm și noi. Au inmigrat în Statele Unite:

	Din Ungaria	Din totă lumea
În 1885	9.383	395.346
„ 1886	12.420	334.203
„ 1887	15.256	490.109
„ 1888	15.800	546.889
„ 1889	10.967	444.427
Suma medie de pe 5 ani	12.765	442.198
În 1890	22.062	455.302
„ 1891	28.366	560.319
„ 1892	37.236	623.084
„ 1893	23.501	502.917
„ 1894	14.397	314.467
Suma medie de pe 5 ani	25.112	491.217
În 1895	23.684	394.330

Va să zică, în 1885 Ungaria în numărul inmigrărilor în Statele Unite era reprezentată cu 2.4%, érá în 1895 deja cu 6%. Apoi să mai zică cineva, că Ungaria cea liberală nu ar fi un adevărat Dorado!

Și aci nu sînt computăți, cei ce emigréză din Ungaria în alte părți ale pămîntului.

Și cu toate acestea poporația Ungariei nu numai că nu scade, ci crește neîncetat. Liberalismul e inventios. Dacă unii oameni nu vor, să mai credă, că Ungaria ar fi un raiu, și-l părăsesc, liberalismul a găsit un

mijloc, cu ajutoriul căruia să momescă în țară în locul miilor de emigrați încă și mai multe mi de oameni de aceea, cari nu-i trebuesc Rusiei. Liberalismul a știut, să facă din Ungaria un al doilea Canaan. Și Jidovi din Rusia curg în țară și — întăresc elementul magiar.

Mulțămîtă și protest. Primum spre publicare următoarele șire:

Tămăia la 8 August 1896.

Onorată Redacțiune!

Districtul protopopesc de Ardușat al dieceșei gr. cat. de Oradea-Mare în 2 a l. c. și-a ținut adunarea ordinară tractuală în comuna Zazariu, din care ocașione a decis a se trimite Escelenței Sale Domnului Episcop diecesan:

1. O adresă de mulțămîtă pe cale telegrafică pentru înființarea școlei de fetițe din Beiuș.

2. Un manifest al clerului districtual referitor la conscrierea venitelor parohiale pentru regularea congruei. Și anume:

I.

Clerul districtului Ardușat întrunindu-se azi la adunarea tractuală în comuna Zazariu își exprimă omagiata mulțămîtă pentru noua maritimă binefacere a Escelenței Vostre manifestată față de clerul diecesan cu înființarea școlei de fetițe din Beiuș.

II.

Clerul districtului protopopesc de Ardușat la grațiosul mandat al Escelenței Vostre de sub nr. 1131—1896 referitor la conscrierea venitelor parohiale pentru regularea congruei, pentru de a puté împlini acest mandat cu cea mai mare esactitate și în uniformitate, la 2 a l. c. în comuna Zazariu s'a întrunit în adunare tractuală, cu care ocașione de și în conțelegere și-a stabilit uniformitatea în conscrierea venitelor parohiale, totuși luând în considerațiune, că de la actu-

Așa dară prin lucrarea cucuruzului, prin săpatul de două ori pămîntul se îmbunătățesc.

Ast fel stănd lucrul, cred, că nu voiți abusa de paciența Dvostre, dacă vă voiți întreține câte va momente și vă voiți arêta cu acésta ocașione: *Cum trebuie să cultivăm cucuruzul, ca să ne rodescă mai bine.*

I.

Fie care plugar sau econom, care voesc, ca să cultive cu folos cucuruzul, înainte de toate trebuie să cerce: 1) Că ore clima ținutului aceluia este priinciosă pentru cultivarea cucuruzului? Și 2) să cerce, că ore pămîntul sau moșia sa e bună pentru cucuruz, adecă pôte aștepta un cules bun?

În clima sau ținutul acela, unde se coc strugurii, acolo se pôte seména și cucuruzul. În ținuturi reci, muntose să nu seménam cucuruz, pentru că nu se cöce.

Cucuruzul în pămînt nu alege mult, el produce atît în pămîntul lutos, cât și în cel arenos și mijlociu. Singur pămîntul băltoș, apătos nu-i place. Cu toate acestea și cucuruzul produce mai bine și ne aduce mai multă rodă, dacă îl seménam în pămînt mai bun, gunoit și lucrat bine.

În ținuturile cu climă mai caldă produce mai bine în pămîntul lutos, érá unde clima e mai stimpărată, și umblă multe ploii, acolo îi place mai bine în pămîntul arenos.

Cucuruzul are preste 30 de soiuri sau variațiuni; ba putem zice, că mai fie care ținut își are soiul său, care numai acolo produce bine, érá în alt ținut nu-i place, n'aduce rodă așteptată.

Cum am zis mai sus, clima și natura pămîntului sînt factorii de căpetenie pentru

cultivarea cucuruzului. Dacă ducem de exemplu un soi de cucuruz vëratice și-l seménam în un ținut de la firea lui mai rece, vom vedé, că din an în an se va cöce tot mai târziu, până când în urmă se va cöce numai de o dată cu soiul nostru. Cu alte cuvinte schimbând clima și locul cucuruzul încă se schimbă, degeneréză, se corcesce și încă mai curénd, ca ori și care altă plantă.

La noi se cultivă cu deosebire două specii: Cucuruzul comun sau tomnatic și cucuruzul de vară.

Cucuruzul de vară are un tuleu mai mic, bömbele sau grăunțele sînt mai mărunte, érá paiul sau jipul crește de la 1 — 1.5 m. sau apröpe un stîngin. Pe când soiul comun sau tomnatic produce tuleu mai mare, bömbele încă sînt mai mari, érá paiul lui ajunge până la o înălțime de 3 metri sau mai bine de 1 1/2 stîngin.

Se află un soi de cucuruz, care are un tuleu abia de 4—5 cm, și érá altul cu un tuleu de 25—30 cm.

Cu privire la mărirea, forma, colörea, calitatea și aședarea grăunțelor încă observăm o mare deosebire. Avem grăunțe de la mărirea unui fir de piper până la mărirea unei aluné. Acestea sau au o formă globuloasă, sau turtită, cu o suprafață netedă sau cu crețe ș. a.; érá colörea sau e peștrită sau e albă, galbină, roșie, violetă, négră. După calitatea lor grăunțele sînt sau fărinoșe, sau sticloșe, tari, cari apoi sînt aședate pe tuleu în șire drepte, paralele, sau disordinate, sucite, cari acoper cocianul întreg, sau mai rămân și puține spațuri göle.

Pe la noi, pe cum e bine cunoscut, se

cultivă cu mult succes cucuruzul comun sau tomnatic. E förte bun, pentru puterea sa nutritöre, și căutat din partea fabricilor de spirt. Are și acesta mai multe variațiuni. Dar fiind că se cöce târziu, numai în ținutul mai calde se pôte seména și cultiva cu succes. Cucuruzul comun la noi crește de la 1.5—3 metri. Tuleul e mare, cocenos. Din 100 kg de cucuruz cu tuleul cam 25—30 % sînt coceni.

Se mai cultivă pe la noi și cu deosebire în România așa numitul cucuruz vëratice adă din Italia și cunoscut în comerț sub numele italian de *pignoletto* și *cinqantino*. Soiul acesta încă are mai multe variațiuni; așa este cucuruz, care în Italia și în alte țeri mai călduroșe se cöce de două ori în un an, érá un alt soi e copt, când se împlinesc 50—100 de zile de la seménat ș. a. Din fărina ce galbină ca aurul a cucuruzului de vară se pregătesce o mămăigă förte bună, pâne de mălaiu bună; pentru aceea de regulă se plătesce mai bine. Fiind că se cöce de timpuriu, se pôte cultiva cu succes și în ținutul cu o climă mai rece. Ambele acestea soiuri, *pignoletto* și *cinqantino*, nu cresc înalte, sînt un tuleu scurt, grăunțe mărunte. Colörea grăunțelor la *cinqantino* e galbină ca aurul, érá la *pignoletto* roșie ca pomoranțele sau e albă. Grăunțele sînt tari, sticloșe, aședate în șiruri regulate pe cocian. Din 100 kg de *pignoletto* 20 %, érá la *cinqantino* numai 15 % e cocian, va se zică mai puțin ca la cucuruzul comun.

Mai sînt pe lângă acestea, după cum am amintit, încă și alte soiuri o mulțime. Cari din acestea soiuri avem să le cultivăm.

alul guvern, care nutrește cele mai ostile sentimente față de întreg clerul catolic, nici un bine nu speră, s'a aflat nevoit a-și da expresiunea îndoielii și neîncrederii sale față de guvernul actual, și cu atât mai virtuos își pune toată speranța și încrederea în bine cunoscuta înțelepciune a Ilustrului cor episcopesc, care va fi și de acum înainte, pe lângă toată influința guvernului esercentă în afacerile regulării congruei, a afla mijloace îndestulătoare pentru de a apăsă și a păstra nevătămate drepturile bisericii și independența preoțimii sale.

Ne rugăm respectuos și cu supunere omagială, să binevoesci, Excelentissime Dóme, a lua acest umilit manifest al nostru spre statul cunoscinței.

Dat din adunarea tractuală a districtului protopopesc de Ardușat ținută în Zazariu la 2 August 1896.

Romul Marohis
preot de Tămăia notariul
adunărilor tract.

Ștefan Pop
protopopul district.
Ardușatului.

Despre aceste am onóre a ruga Onorata Redacțiune a lua notiță.

Cu toată stima

Romul Marohis
preot de Tămăia, not. tract.

„Cântecul „Unirii“ — „Tel. Rom.“
Începe a-și apăsă „sfânta neunire“ în contra noastră. Eță ce scrie în numărul său din 11 a c.:

„Cântecul „Unirii“. Înbiții confrăți de la „Unirea“ și-au fixat o sfântă ținută de a munci din resputeri pentru a ajunge timpul, în care cu ei împreună să încingem o horă mare pe plaiurile Blașului, hora veselă de întorcere în adevăratul staul, la care horă apoi leul alb din mama Romă să privească cu zimbetul mulțămirii și a fericirii celestine. Și spre acest scop frații de la „Unirea“ au început de multșor a hăni un cântec de „verbung“ și-l sbărnae necontentit fără a lua în considerare, cât este de disonant acel cântec. În numărul mai nou ér cântă. Eță vre-o câteva strofe din acel cântec ici duios și rugător până la desperare, colo săltăreț, hazliu, dar tot de una cutezant până la cea mai mare „nepositivitate“.

acésta atrină în rindul cel mai dintăiu de la referințele locale, de la clima și firea pământului, ce posedem. În apropierea orașelor mari, unde se plătesc bine cucuruzul de fert și fript, acolo se samănă soiuri de celea mai vrăcite, cari se fac mai de timpuriu. Unde se folosec cucuruzul ca nutreț verde, acolo samănă cucuruzul american, cu grăunțe de forma dinților calului, fiind că soiul acesta crește repede și produce paie gróse și lungi. Dacă cucuruzul, ce am semănat la timpul se n'a răsărit cum se cade sau ar fi prea rar, atunci pentru completarea lui, sau pentru semănătura a dóua la tot cazul să folosim numai *cinquantino* sau *pignoletto*, de óre ce acesta, și dacă-l vom semăna numai în Iuniu, și atunci se va cóce, și așa nu vom fi siliți, să dlegem cucuruzul în lapte sau degerat din pusa brumei, ce pică tomna.

Dacă avem în apropiere fabrici de spirit ori grășătore de porci, atunci să cultivăm cucuruz cu grăunțe mari. Cu deosebire dacă voim ca în pământul, de unde am cules cucuruzul, să semănăm grău ori secară de toamnă, atunci să cultivăm numai soiuri vărati, de óre ce acestea se coc de timpuriu, și au avem timp de ajuns pentru pregătirea locușii pentru semănătura de toamnă, de óre ce șurile de vară pe la S. Măria cea mare snt eplin cópte și așa le putem culege.

(Va urma.)

„Dacă frații nostri neuniți ar învrednici de o serioasă meditație partea acésta a enciclicei pontificale (cea dogmatică! Red. Tel.), ar fi imposibil, să nu recunoscă, ce mult s'au abdtut ei de la biserica strămoșilor. Și spre acésta n'au de cât să pună pe un moment la o parte prejudețele, preocupățiunile, ura, pisma și mai ales erorile supte de la protestanți (!), și atunci lumina adevărului nu va întârzia a le străluci.“

„Trebue să o scie și frații nostri neuniți, — căci se poftesc numai minte sănătósă, (Cântecul numit e și obraznic!) — că pentru a cunoște firea unei instituțiuni positive e de lipsă a scie, ce intențiune a avut acela, care a întemeiat-o. Pentru a cunoște natura unei însoțiri industriale, comerciale ori de credit (Și de consum! Red. Tel.), trebue să cetim statutele, unde întemeiatorii și-au depus voința lor.“ Etc.

„Uite ce-l. Să facă bine musicanții de la „Unirea“ și să înțelgă o dată, că pe noi ne molestază cântecul lor. Cântă-și doinele în „staulul“ propriu și nu ni-le adreseze noué. „Statutele“ însoțirilor lor de credit și consum et tutti quanti le cunoșcem prea bine, pe cum și „firea“ instituțiunii lor „positive“, acele au multe însușiri, dar numai atrăgătoare nu snt. Deci....“

Atâta dnit de la „Tel. Rom.“

Îi „molestază“ cântecul nostru? Nu aveam lipsă, să ne-o spună. O sciam adecă și fără de spusa dlor. Dar asta pe noi de loc nu ne îndemnă, să ne abatem de la cele ce zice Apostolul scriind: „Propoveduesce cuvântul, stăi asupra cu vreme și fără de vreme, mustră, cértă, îndemnă, cu toată răbdarea și cu învățătura.“ Firesce că de întristarea dlor nu ne bucurăm, ci ne-am bucura, dacă am puté scrie cu acela-și Apostol: „Acum mă bucur, nu căci v'ați fost întristat, ci căci v'ați întristat spre pocăință.“

Recunoșcem, că sintem încă de parte de bucuria acésta. Cât de de parte sintem de ea, vedem limpede și din împrejurarea, că dlor le snt moleste nu numai cuvintele noastre, ci și ale lui Christos. Ei își bat adecă joc de cuvântul „staul“, de și ca teologii protestanți, ce snt, ar trebui să cunoască sfânta Scriptură și să scie, că Christos a numit biserica sa „staulul oilor“. Noi, — și póte că și alții împreună cu noi, — în batjocorirea acésta a cuvântului lui Christos vedem o mărturisire: dlor print'rinsa mărturisesc, că le derógă a se ține de oile lui Christos, și de aceea nu vor să audă nici despre staulul lui Christos și nici despre acela, căruia Christos l-a zis: „Pasce oile mele!“

Ce le-a păcătuit reuniunea de consum a Blășenilor, noi nu scim, și sintem convinși, că în privința acésta dnu, cei ce conduc reuniunea acésta, snt tot așa de nesciutori ca și noi și vor răsplăti grațiositatea dlor de la „Tel. Rom.“ cu un suris compătimitoriu.

Er ce privesc „erorile supte de la protestanți“, nu putem să nu ne mirăm de aceea, că dlor se rușineză de învățătorii săi de pe la Lipsca și de pe la Iena. Căci dórá nu i-a rugat nimeni, să recunoscă lucrul acela sciut de toată lumea, că lamura clerului român neunit din Ardeal și Ungaria s'a calificat în teologie și filosofie pe la universitățile protestantice de prin Saxonia.

Dar lucrul cel mai șod ni-se pare a fi acela, că dlor par a nu concede, că biserica dlor ar fi o insituție pozitivă. Dlor în privința acésta merg așa de de parte, cât își

bat joc de cuvântul „statute“. Ei făcându-o acésta nu și-au adus a minte de aceea, că cu numele „statute“ nu biserica noastră își numesce constituția, ce a primit-o de la Christos, ci o face acésta biserica Românilor neuniți din Ardeal și Ungaria cu „Statutul organic“, constituția, cu care a fericit-o — marele Andrei Șaguna? Nu, ci luteranul profesor de drept Dr Schuler Libloy.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Din Budapesta se anunță, că în săptămâna viitoare episcopatul catolic se va întruni acolo la o conferință. Obiectul consultărilor ar fi cestiunea congruei, pe cum și poziția, ce au să o lea membrii catolici ai casei magnaților față cu proiectul de lege despre iudicatura Curiei în afaceri electorale. Legea acésta, pe cum se scie, prevede pedepse aspre pentru preoții, cari ar cuteza a se folosi și numai de argumente cu caracter religios, când e vorbă de alegerile dietale.

Consistoriul săsesc din Sibiu prin un memorand îndreptat cătră ministrul de culte și instrucțiunea publică a protestat în contra conclusului luat în congresul didactic regnicolar de la începutul lui Iuliu în Budapesta, care conclus provócă guvernul, să statifice instrucțiunea poporală și să introducă în toate școlile limba magiară ca limbă de propunere. În contra acéstei tendențe, zice „Memorandumul“, ar trebui, să lupte toate confesiunile. Protestul consistoriului săsesc este considerat de presa magiară ca o denunțare destinată pentru Germania și e atacat cu o furie, ce numai șovinismul demască o póte provoca.

Franța.

Președintele republicii F. Faure cu ocasiunea ultimei călătorii prin țară a asigurat preoțimea, care i-s'a prezentat, cum că guvernul respectază concordatul. Asigurarea acésta nu a produs înse preoțimii nici o bucurie, de óre ce regimul respectază numai acelea dispoziții din concordat, cari asigură influința statului asupra bisericii, pe când de acelea, cari garantază drepturile bisericii, guvernele republicane nu voesc, să scie nimica.

Pe terenul politicii militante catolicii tot perd. Causa perderilor e a se căuta nu în scăderea spiritului religios și a însuflețirii pentru biserică, ci în lipsa de unire a puterilor. Pe când unii catolici snt royalști, érá alții imperialști, o parte considerabilă din ei voesc a-și validita principiile politice pe lângă forma de guvernare republicană.

Anglia.

Catolicii englezi au ridicat în Sevenoks o biserică pompósă întru amintirea nemuritoriului lor arhiepiscop Manning. În săptămâna trecută a ținut în biserica acésta o predică actualul arhiepiscop de Westminster cardinalul Vaughan arétând, că „Biserica anglicană de la Henric VIII a cădut în jugul Césarilor, în care geme ca și o sclavă, pe când biserica catolică după apăsarea în-

delungată și lupte grele, și-a redobândit vechea libertate; biserica catolică se bucură în Anglia de libertate absolută, pe când biserica anglicană și-a pierdut cu totul independența, și tot mersul i-l regulează cruda comandă a puterii de stat. Așa dară biserica lui Isus Christos e liberă în Anglia, pe când cea „națională” geme în sclăvia statului.

Revista politică.

Afaceri interne.

Ministrii se reîntorc de la locurile de recreare la Budapesta. În săptămâna viitoare va fi un consiliu de ministri, în care se va stabili proiectul de buget pentru anul 1897.

Pactul economic cu Austria întimpină dificultăți, cari, — pe cum recunosc și ziarele semioficiose, — ușor pot provoca dimisionarea cabinetelor actuale din Austria și din Ungaria.

România.

În România se fac mari pregătiri pentru demna primire a Monarhului Francisc Iosif. Presa salută înalta vizită, ca eveniment politic.

În timpul din urmă presa rusă încă își face comentarele sale asupra acestei vizite. Ziarul „Novosti” din Petersburg scrie: „Acest eveniment e de mare însemnătate, de ore ce Francisc Iosif până acum numai a primit pe principi statelor balcanice, acum înse însuși cercetază pe unul din ei, de și încă nu a reîntors visita unuia dintre membrii întreitiei alianțe, regelui Italiei.” Apoi e de părere „Novosti”, că nu va succeda câștigarea României pentru întreita alianță, după ce politiciii austro-ungari ca Metternich au fost în contra emancipării principatelor, și după purtarea de acum a Magiarilor în Transilvania română. Guvernul român nu va cuteza, să închie pactul periculos, care nu se unesce cu trecutul României, dară nici cu interesele ei actuale.

Turcia.

Armata turcă din Macedonia a avut o ciocnire cu cea bulgărească la confini. Casul, pe cum se crede, nu va naște complicațiuni diplomatice.

Guvernul turcesc a recercat pe cel al Greciei, să împedecă invasiunea ceterelor întrarmate din Grecia în Macedonia, pe cum și transportul de voluntari și munițiune de război din Grecia pe insula Creta. Guvernul grecesc ar fi răspuns, că bandiții nu vin de pe teritoriul grecesc, ci de pe mare debarcă în Macedonia. Cu privire la transportul de omen și munițiune pentru Creta guvernul grecesc purcede mai sever în împedecarea transportului, dar fără succes.

Pe Creta se continuă macelul. 1500 de Mohamedani năvălind în Anapolis au profanat bisericile creștine și au ucis 32 de creștini, între cari și 3 preoți; pe un preot l-au ars. E temere, că creștinii vor cerca răzbunare. Un încrucișător turcesc a voit să cuprindă pe mare o nae, care ducea în Creta 200 de Greci și munițiune. Cei de pe naea

grecăscă vâdându-se în pericolul de a căde în mâinile Turcilor, au aprins materialul esplosibil, ce-l aveau cu sine; în urma acesteia ambele năi au fost nimicite, éra călătorii au perit în valurile mării.

La blocarea țermurilor Cretei se opune Anglia; ea dorește eliberarea Cretenilor de sub domnia turcăscă.

Rusia nu se pôte împăca cu adnexarea Cretei la Grecia, fiind că prin acesta numai s'ar întări elementul grecesc și ar paralisa influința Slavilor asupra peninsulei balcanice. Rusia, după ce și-a redobândit influința în Bulgaria, Sêrbia și Muntenegru, vede în România și Grecia o pedecă a planurilor sale.

Sêrbia.

Partidul radical a ținut Duminecă un mare meeting în Belgrad, la care au participat cetățenii veniți din toate părțile țării. Meetingul a enunțat, că guvernele, cari au urmat de la lovitura de stat din 1894, au adus țara în crise. Constituția trebuie restabilită, starea economică ridicată și finanțele statului puse sub o controlă mai severă a reprezentanților poporului.

Adunarea a trimis la regele o deputațiune, care nu a primit-o. Totuși a primit regele pe Pasic și 4 țerani, nu ca pe membri ai deputațiunii, ci ca pe persoane private, cărora le-a declarat, că la toamnă scupeina va elabora noua constituție, care încă înainte de anul nou va fi gata.

Condițiuni de primire

în școala civilă de fete, cu drept de publicitate, a Asociațiunii transilvane din Sibiu și în internatul aceleia.

Pentru primirea în școala civilă se cere atestat despre absolvirea claselor școlii elementare, sau atestat despre clasa corăspundătoare premergătoare de la o altă școală de categoria școlii civile. În lipsa unui astfel de atestat, primirea se face pe baza unui examen privat. (Vezi regulamentul ministerial referitor la examenele publice, private, etc.)

Încrierile pentru anul școlar 1896/7 se fac din 1—6 Septembrie a. c. st. n.

Examenele de emendare se țin în 5 Sept. c. n.

Prelegerile se încep în 7 Sept. c. n.

Didactrul e fixat cu 2 fl. v. a. pe lună, și pentru elevele, ce intră prima dată în această școală, o taxă de înmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursului complementar, provădut în § 6 din statut, didactrul este de 2 fl. pe lună, și la prima înscriere taxa amintită de înmatriculare.

Elevele, cari voesc, să fie primite în internat, fie cleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare a reuniunii femeilor, au să se înscrie de timpuriu, în tot cazul înainte de începerea anului școlar, prin părinți sau tutori la direcțiunea școlii, pentru a se puté face dispozițiunile necesare. Taxa internatului e de 200 fl. v. a. pe an, plătiți înainte în două sau cel mult patru rate. Cărțile trebuincioase, materialul de scris, de desen, de lucru de mână, se înțelege, nu sînt cuprinse în taxa amintită, ci cheltuelile reclamate în această privință se pörtă de părinți, întocmai pe cum tot de dînși se pörtă cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în musica instrumentală și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiunea în piano sînt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voescă să lea órele singură, se compută la 2 óre pe săptămână

taxa de 9 fl.*) pe lună; dacă 2 eleve împreună leau instrucțiune în aceeași óră, taxa se compută la 2 óre pe săptămână cu 6 fl.*) de elevă; sau

b) dacă o elevă voescă, să lea órele singură, se compută la 2 óre pe săptămână taxa de 6 fl.*) pe lună; dacă se întruesc 2 eleve în aceeași óră, taxa se compută la 2 óre pe săptămână cu 3 fl.*) pe lună de elevă.

Pentru instrucțiunea în limba franceză, câte 2 óre pe săptămână, se compută pe lună câte 1 fl. de elevă.

Tóte taxele se plătesc direcțiunii școlare, care remunerază pe instructori.

Elevele din internat, a fară de școlă, au în fie care zi anumite óre de conversațiune în limba maghiară și germană. Pe lângă aceea ele se prepară și-si învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutorul directorului și al guvernantelor.

Elevele, cari voesc, să fie primite în internat, mai au să aducă cu sine: o saltea, un covoraș la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarsafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apoi perie de dinți, săpun și 2 pepteni, care tóte rămân proprietatea elevei. A fară de aceste schimburile de trup sau albiturile, câte 1/2 duzină din fie care, ciorapi și fuste de colóre închisă și batiste (marămii) câte 1 duzină, un parapeu și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toalete nouă, părinții și tutorii sînt consiliați a nu face de acestea pentru copilele lor, căci pentru a obține o uniformitate în îmbrăcăminte pentru tóte internele, acele toalete cu prețuri moderate, se fac aici prin îngrijirea direcțiunii internatului. Strîns de uniformă se țin: o haia, două șurte în forma unei haie, o pălărie de iernă și una de vară, cari neconșionat au să se facă aici și cari preste tot vor costa cam 16—22 fl. v. a.

Doritorii de a avé „Statutul de organizare”, pe cum și „Regulamentul intern” al școlii, „Regulamentul pentru cursul complementar” și „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii și de emendare”, le pot primi de la direcțiune pentru câte 10 cr. anul. Tot de la direcțiune se pôte primi pentru 1 fl. și „Monografia” școlii, în care pe lângă istoricul institutului, se află descrieri edificiului școlii și al internatului în tóte amănuntele lui.

Sibiu, în August 1896.

Direcțiunea

școlii civile de fete cu internat.

Anunț.

Direcțiunea subscrișă aduce la cunoștința celor interesați, că cu începutul anului școlastic 1896/7 la institutul preparandial gr. catolic din Blaș se suscep elevi pe cursul prim în 28—30 August a. c. n.

De la cei ce vreau să reflecteze a suscepti în institut și a se pregăti pentru cariera învățătorescă, se recere, să-si așteră suplicile de susceptere până la terminul e mai sus la Direcțiunea institutului instruce cu documentele următoare:

1. Cu estras matricular de botez, în care să se vadă, că-s de religiunea gr. at., că au împlinit al 15-lea an al etății, danu au trecut preste al 17-lea, pentru ca săse evite eventualele ulterioare încurcături cu milia.

2. Cu testimoniul de pe anul școltic deja expirat, din carele să se vedă, că-s soluți de a 4-a clasă gimnasială, reală ori civilă întrun institut public de învățământ, că au prestat calculul de cel puțin bunși purtare morală de asemenea bună. Evental să se supună la esamenul de susceptere în sensul §-lui 86 din articolul de lege XXXIII de la anul 1868.

3. Cu testimoniul medical, din carele să se vedă, că-s bine dezvoltăți fizice, dîn sănătoși, că au auț bun și voce plăcă.

*) Din care sumă 1 fl. se contéză pe lu institutului pentru susținerea fortepianelor în stareună.

Dintre concurenții vor fi preferiți aceia, cari pe lângă recerințele acestea știu și limba magiară.

Cei primiți vor avea să solvască la imatriculare didactrul de 10 fl., de la care nu se scutesce nici un elev.

De la Direcțiunea institutului preparandial gr. catolic.

Biaș în 7 August 1896.

G. Muntean
director.

Nr. 82—1896.

R. Iuv.

Convocare.

Adunarea generală a Reuniunii Învățătorilor români gr. cat. din ținutul Lugojului, în sensul §-lui 23 din statute, prin această se convoca pe 25 August st. n. în Timișoara, pe lângă următorul

Program:

- 1) Celebrarea s. Liturgii la 7½ ore dimineața în biserica parohială greco-catolică din Timișoara-Fabrică.
- 2) Deschiderea ședinței la 9 ore a. m. în biserica parohială greco-catolică.
- 3) Raportul general al comitetului despre activitatea Reuniunii în decursul anului expirat.
- 4) Alegerea comisiunilor; a) pentru revisuirea rațiunilor de pe 1895 și pentru statorirea bugetului pe 1897; b) pentru esaminarea raportului comitetului.
- 5) Modificarea, respective rectificarea §-lui 4 din statute.
- 6) Uniformitatea manualelor scolastice.
- 7) Raportul comisiunilor esmise.
- 8) Disertațiuni și prelegeri practice admise de comitet.
- 9) Ajudecarea premiilor votate prin adunarea generală din 29 August 1895.
- 10) Defigerea locului și termenului pentru adunarea generală viitoare.
- 11) Motiuni și propuneri anunțate.
- 12) Alegerea comisiunii pentru verificarea protocolului adunării generale.
- 13) Închierea adunării generale.

Invitându-se toți Stimații membri ai Reuniunii comemorați în §§-ii 4, 10 și 11, cu deosebire memoriați ordinari și fac atenți la deobligamentul lor de a se prezenta la adunarea generală și de a solvi taxa prescrisă (§§-ii 12, 24).

Zabran la 8 August st. n. 1896.

Ioan Broș
președinte.

Iuliu Biron
notar.

Noutăți.

Consistoriul arhiepiscopesc plenar. Sâmbătă în 15 a. c. s'a ținut consistor arhiepiscopesc plenar, la care pe lângă asesorii consistoriali din gremiu au luat parte și mai mulți protopopi din a. fară. Consistoriul a primit în Seminarul Vancean pentru studenți 114 de gimnasiști, era în cel pentru fetițe 55 de copile. Tot Sâmbătă a fost și primirea la teologie. Primiți au fost pentru Budapesta *Georgiu Boeriu* și *Gerusim Vană*, era în seminarul din Blaș *Alexandru Moldovan* și *Nicolau Galea*, cari în anul trecut s'au susținut la teologie pe speșele proprii, au fost primiți în beneficiu. Ca clerici de anul 1 pe 1896/7 în seminarul din Blaș s'au primit studenții absoluți *Ioan Pop*, *Ioan Sântimbrean*, *Vasiliu Murășan*, *Ioan Popenciu*, *Vasiliu Suciū* și *Ioan Crișan*. Pe speșele proprii s'au primit *Augustin Marcu* și *Ioan Pop*.

Din Archidieceșă. On. *Valeriu Suciū* teolog și filosof absolut din 1 Sept. 1896 s'a constituit de profesor suplent la gimnasiul superior gr. cat. din Blasiu.

Intru cămărea lui Dumnezeu. Pentru biserica din *Vaida-Cămăraș* s'au procurat un rând de vesminte preoțesci și 2 prapori, pentru cari au dăruit: Preotul *Ioan German* 5 fl., *Ioachim Papp* și soție-sa din S. Jude 3 fl., *Ploian* preot în *Morocaza*, *Costan Moldovan*, *Ioan Morocazan*, *Ioan Oltean*, *Ioan Palacean*, *Giran Palacean*, *Ioan Cocș* câte 2 fl., *Cristina Hortopan* preoțesă, *Ioan Blaga*

preot în *Ghiriș*, *Simeon Nemeș*, *Vas. Vermeșan*, *Ioan Morocazan*, *Condratie Dan*, *Costan Palacean*, *Ioan Dan*, *Vas. Palacean*, *Ana Borsan*, *Marișea Palacean*, *Mihaiu Chesșes*, *Gregoriu Moldovan*, *Tan. Parauan*, *Dum. Suciū*, *Mașteiu Dan* câte 1 fl., *Sim. Șuteu* și *Briciu Trifu* câte 50 cr. A fară de aceea *Ioan German* și *Ioachim Papp* au mai dăruit câte două icone. — *Dumitru Câmpean* învățătoriu pensionat și soție-sa *Anica n. Gonza* ză dăruit câte o față de masă lucrată forte frumos bisericilor din *Ghirișul rom.*, *Jucul nobil* și *Jucul de jos*.

Fundațiune de liturgii. Preotul *Ioan German* din *Filea sup.* a dăruit 10 fl. 36 cr. ca temelie pentru un fond de liturgii, cari au să se celebreze în biserica din *Vaida-Cămăraș*.

Stațiuni docentale. În *Archidieceșă*: Cu termenul 25 August: Staț. cantor-doc. din *Feljalău* (protop. *Reghinului*) cu emolumentele: 60 fl. din cassa bisericii, 80 fl. din didactru, 29 fl. din stolă, 7 hectol. 20 litre cucuruz compute în 40 fl. 60 cr., 20 fl. 40 cr. din capeti, 70 fl. din venitul pământurilor cantoralii, cuartir liber în edificiul școlii și grădină. — Cu termenul 31 August: 1) Staț. doc. din *Bandul de câmpie* (protop. *Murășului*) cu emolumentele: Salar 300 fl. 20 cr., cuartir și grădină. 2) Staț. doc. din *Aiton* (protop. *Coșocnei*) cu emolumentele: Salar 300 fl., cuartir și grădină. 3) Staț. doc. din *Fiscu-Lumperd* (protop. *Catinei*) cu emolumentele: Salar 300 fl., cuartir și grădină. 4) Staț. doc. din *Șopteriu* (protop. *Catinei*) cu emolumentele: Salar 230 fl., 100 l. cucuruz, cuartir și grădină. 5) Staț. cantor-doc. din *Bociū* (protop. *Morlacei*) cu emolumentele: Salar 200 fl., venite stolare 23 fl., 50 metrete de grău, 50 zile de lucru, usufructul unui arătoriu, cuartir. 6) Staț. de docente adiunct în *Morlaca* (protop. *Morlacei*) cu emolumentele: Salar 200 fl., cuartir și grădină. 7) Staț. cantor-doc. din *Molosig* (protop. *Morlacei*) cu emolumentele: Salar 236 fl., venite stolare 10 fl., usufructul alor 2 grădini, 30 metrete de bucate. 8) Staț. cantor-doc. din *Poeni* (protop. *Morlacei*) cu emolumentele: Salar 231 fl. 74 cr., venite stolare 17 fl. 30 cr., 22 metrete de bucate, usufructul unui finaș și al unui arătoriu, 17 zile de lucru, cuartir și grădină. 9) Staț. cantor-doc. din *Traniș* (protop. *Morlacei*) cu emolumentele: Salar 142 fl. 50 cr., venite stolare 25 fl., usufructul alor 5 jug. 1042°□, 5° lemne, 50 metrete de bucate, 50 de zile de lucru. 10) Staț. doc. din *Vișag* (protop. *Morlacei*) cu emolumentele: Salar 272 fl., usufructul unui finaș de 1 jug. 1120°□, 4° lemne. 11) Staț. doc. din *Mihalț* (protop. *Aiudului*) cu emolumentele: Salar 300 fl., cuartir și grădină. 12) Staț. cantor-doc. din *Odverem* (protop. *Aiudului*) cu emolumentele: Salar 235 fl. 50 cr., venite stolare 12 fl., 75 metrete de cucuruz, 25 zile de lucru. 13) Staț. cantor-doc. din *Pata* (protop. *Coșocnei*) cu emolumentele: Salar 188 fl., venite stolare 19 fl., din realitățile școlii 33 fl., 54 metrete de cucuruz, 30 zile de lucru, cuartir și grădină.

Denumire. Fôea oficiosă comunică, că dl *Iuliu Karsai*, profesor ordinariu la gimnasiul superior gr. cat. din Blaș, e numit profesor ordinar la gimnasiul de stat din *Gherla*.

Nunțiu papal Taliani a sosit în săptămâna trecută la postul său din *Viena*. Nunțiu e întâmpinat cu bucurie de întregă presa vienesă și laudat pentru eminentele lui calități. Față de antecesorii săi *Iacobini*, *Vanutelli*, *Galimberti* și *Agliardi* actualul nunțiu are avantajul, că posedă și limba germană și ast fel poate comunica fără interprete cu acei laici, cari nu vorbesc franțozesce ori italianesce. Se zice, că înainte de a pleca noul nunțiu din *Roma* a avut o audiență de două ore la cardinalul secretar de stat *Rampolla*, care i-a dat îndrumări referitoare la atitudinea politică din *Austro-Ungaria*. Foile *jidano-liberale* își dau silința numai înzădar vrând a da sfaturi noului nunțiu.

Vandalismul de la Oradea, provocat prin denunțările nefericitei *Pituk Béla* abia acum a ajuns să se pertracteze înaintea tribunalului din *Oradea marea*. Pertractarea

s'a început în 12 a. c. Acusatori sînt 30 de Români, cărora li-s'a cauzat daună de 15—20.000 fl.; acușai sînt 40, între cari și poliția, era ca martori s'au citat la 60 de persoane. Martorii ascultați până ieri în general zic, că nu-și mai aduc a minte de cele întâmplare acum sînt trei ani (9 Aug. 1893). Resultatul procesului e de prevedut, anume achitarea mai a tuturor acușailor.

Concurs la stipendii. „Asociațiunea transilvană” publică cu termenul 31 Aug. concurs la următoarele stipendii: 1. Un stipendiu de 100 fl. din fondul general al Asociațiunii pentru un tiner român din *Munții Apuseni*, ca să poată urma cursul la vre-o școlă de sculptură în lemna saă pētră din patrie. 2. Un stipendiu de 40 fl. din „fundațiunea Dr *Ioan Moga* și soția *Anna n. Bologa*” pentru elev, cari frecuentă vre o școlă de fete cu caracter național românesc, respective confesional românesc, în prima linie școlă civilă de fete a Asociațiunii și școlă elementară a Reuniunii femeilor române din *Sibiū*. 3. Un stipendiu de 60 fl. din fundațiunea „*Marinovică*” pentru studenți români de gimnasiu ori școlă reală. Cererile au să fie prevădute cu următoarele documente: Ad 1: atestat de botez; atestat școlar, din care să se vadă, că petentul a terminat cu succes două clase la vre o școlă medie ori civilă, saă apoi șese clase la școlă elementară populară; atestat, dacă a cercetat în anul școl. trecut o școlă de sculptură; document despre învoirea părinților saă tutorului, că permite tinerului, să închie cursul învățămîntului de 4 ani; alte eventuale documente recomandătoare. Ad 2. și 3. atestat de botez; testimoniū școlar; atestat de paupertate, eventual de orfan, dacă petentul este orfan. Ad 2. special: Descendențele din familia fericitului fundator *Dr Ioan Moga* saă a soției sale saă înruditele lor vor fi preferite *ceteris paribus*.

Sașii și monumentul lui Petőfi. Magiarii din comitatul *Tirnavei mari* au inițiat colectă spre a ridica poetului *Petőfi* un monument la *Șeșoara*, unde se crede, că ar fi cădut pe câmpul de bătăe în 1848. Monumentul e deja gata, dară spre ridicarea lui e lipsă încă de 1000 fl. Comitetul administrativ al *Tirnavei mari* a cerut de la congregațiunea comitatensă 500 fl. pentru monumentul numit. Sașii din congregațiune s'au arătat marinimoși și darnici propunend, că comitatul să dea spre scopul indicat nu numai 500 fl., ci 1000 fl. În legătură cu această au propus, să se voteze tot din fondul pentru facerea drumurilor încă 1000 fl. pentru monumentul poetului sășesc *Albert*. Magiarii deobligați de prevenirea sășesca au votat și suma această, îngreunând ast fel comitatul cu 2000 fl. Ministrul de interne *Perzel* a cassat hotărîrea comitatului pe motivul, că fondul de drum nu se poate folosi spre scopuri străine. Numai dacă ar rămâne ministrii pururea credincioși acestui principiu.

La a 7-a conferință interparlamentară, care se va ține în 23 Sept. a. c. în *Budapesta*, grupul parlamentar român conform declarațiunii făcute în anul trecut la conferința din *Bruxelles* nu va lua parte. *Dr Gobat*, consilier șved și secretar general al uniunii interparlamentare, a recercat cu multă insistință pe dl *V. A. Urechia*, ca dimpreună cu colegii săi să participe la conferința din *Budapesta*. Dl *Urechia* motivează decisiunea de a nu participa prin raporturile dintre Magiari și cele alalte naționalități din *Ungaria*, și termină lunga sa scrisore către *Dr Gobat* afirmând, că deputații români și sârbi nu pot să ȳea parte la serbările din *Budapesta*, când frații lor de sânge sînt brutalizați. Italianii și Francezii s'au însinuat mulți la congres; vom vedea, câți vor veni. Anglezii sînt cu sânge mai rece. Ei nu dau conferinței însămăntatea, pe care nu o are. La întrebarea pusă în cameră de către deputatul *Stanhope* secretarul de stat *Curzon* a răspuns, că guvernul englez nu adresază conferinței din *Budapesta* nici o scriptă, de ore ce nu se unesce cu datina tradițională în privința această.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

**Comentar al Liturgiilor bisericii grecesci.
Introducere dogmatică.**

Despre virtutea religiei.

Jertfa e fruptul cel mai prețios, care se desvîltă pe arborele virtuții religiunii. De aceea voind, să pătrundem în înțelegerea jertfei noastre, avem, să cunoștem întâiu și mai întâiu virtutea religiunii.

Religiunea e o virtute morală, care dă voință capabilitatea și aplicarea de a presta lui Dumnezeu cea gloriificare supranaturală și acel omagiu supranatural, ce i se cuvine, întru cât e Ziditorul și Domnul suprem și scopul final al tuturor lucrurilor și mai ales al omului. Virtutea acesta a religiunii e supranaturală, și apoi știut este, că Dumnezeu Spiritul sfînt sădesce în grădina sufletului virtuțile supranaturale și așa dară și pe cea a religiei. Eră cu ajutorul grației dumnezeesci noi avem să cultivăm planta asta cerescă, pentru ca ea să dea rîde bogate întru gloria lui Dumnezeu și întru mîntuirea și fericirea noastră.

Virtutea religiei dă așa dară voință omului capabilitatea și aplicarea de a presta maiestății dumnezeesci venerarea, ce i-se cuvine. Dar pe Dumnezeu îl venerăm prin aceea, că cunoștem și recunoștem de o parte mărimea și înălțimea lui și domnia lui preste noi, eră de alta micimea și scundimea noastră și atîrnarea noastră de la el. Venerarea lui Dumnezeu cuprinde deci două momente: de o parte recunoșterea bucurasă a perfecțiunii și dignității dumnezeesci celei nemărginite, er de alta umilită noastră supunere sub absoluta putere și domnie a lui Dumnezeu. Supunerea acesta, smerirea acesta „sub mîna cea tare a lui Dumnezeu“ (I Petr. 5, 6) o pretinde de la noi și ne-o impune raportul fundamental, în care ne găsim ca zidiri față cu Dumnezeu Ziditorul: el e adevărat auctorul nostru și scopul nostru final, rîscumpărătorul și fericitorul nostru, și prin urmare raportul nostru față cu el este cel al atîrnării noastre celei mai depline și mai generale de la el. Tot, ce sîntem, sîntem de la Dumnezeu și prin urmare și pentru Dumnezeu: „întru el viăm și ne mișcăm și sîntem“ (Fapt. 17, 28).

„Tote ăsele mele vor zice: Dîmne, Dîmne, cine e asemenea ție?“ (Ps. 34, 9.) *Dumnezeu e o mare de perfecțiune, ce nu are fund, nici țermuri.* Perfecțiunile lui sînt nesecate și neasemănate, necuprinse și negrăite și întrec toate cu mărimea și cu strălucirea. Dignitatea lui Dumnezeu e nemărginită, și de aceea i-se cuvine lui reverința și venerarea cea mai adîncă. Dar atîta încă nu e de ajuns, ci el cu puterea sa ziditoare cea nemărginită s'a făcut *isvorul tuturor lucrurilor*, și ele toate atîrnă de la el în chip absolut cu privire la ființa, existența și lucrarea lor, și el chiar de aceea e domnul absolut al tuturor lucrurilor, „Împăratul împărăților și Domnul domnilor“ (I Tim. 6, 15), căruia toate ființele îi sînt datore cu servitute necondiționată și neschimbată, și ele toate există numai pentru el, lucră numai pentru el și aș să-i servescă numai lui.

Adevărurile acestea sfînta Scriptură le exprimă de multe ori în descrieri de cele mai vii și mai mișcătoare. „Grîznic este Domnul și mare sîrte, și minunată este puterea lui“ (Sir. 43, 33). „Întru cutrîmur e calea lui, și norii sînt praful picioarelor lui“ (Naum 1, 3). „Al Domnului e pămîntul și plinirea lui, lumea și toți cel ce locuiesc întruînsa“ (ps. 23, 1). „Cine a mîsurat cu mîna apa, și ceriul cu palma, și tot pămîntul cu pumnul? Cine a pus muntii cu cântariul, și delurile cu cumpîna? — Tote nîmurile ca o picătură din cadă și ca o plecare de cumpîna s'a socotit și ca scuipitul se vor socoti. — Cel ce ține încunjurarea pămîntului și a pus pe cei ce locuiesc pe dînsul ca nisce lăcuste, cel ce a pus ceriul ca o boltă și l-a întins ca un cort spre locuință. — Căutați în sus cu ochii vostri, și vedeți, cine a arîtat acestea toate? Cel ce scote după număr podoba sa, și toate pe nume le chemă dintru multa mîrire și cu puterea țariei sale nimica nu a ascuns de tine“ (Isaie 40, 12 urr.). „Și stele au luminat întru străjile sale, și s'a bucurat. Chematu-le-a pe ele, și ele au zis: De față sîntem! Luminat-au cu veselie celui ce le-a făcut pe ele“ (Baruch 3, 34 ur.). „Dîmne, mare ești și mîrit și minunat în virtute și neajuns, ție să servescă totă făptura ta. Că ai zis, și s'a făcut, trimis-ai spiritul tîu, și a zidit, și nu este, cine să potă sta împotriva cuvîntului tîu. Că muntii din temelii ca apele se vor clăti, și petrele de față ta ca cîra se vor topi“ (Iudit 16, 11 urr.). „Cel ce caută spre pămînt și-l face pe el, de se cutrîmură, cel ce se atinge de muntii, și fumează“ (ps. 103, 33).

Și ce este omul în asemănare cu Dumnezeu, carele „unul este înțelept, înfricoșat sîrte, cel ce șede pe scaunul sîdu“? (Sir. 1, 8.) „Omul ca erba, zilele lui ca flîrea cîmpului, așa va înflori: că vînt trece preste dînsa, și nu va fi, și nu se va mai cunoșce locul ei“ (ps. 102, 15 ur.). „Toți ămenii sînt pămînt și cenușă“ (Sir. 17, 27). Omul e „o frînză, ce se clătesce de vînt“, „și ca o flîre înflorind cade și ca umbra fuge și nu stă“ (Iov 13, 25; 14, 2). Și omul, această zidire miseră, slabă, neputincioasă, să nu se plece și să nu se umilască pînă în pulverea pămîntului, să nu se cutrîmure de fiorii sfîntii al reverinței și admirării înaintea mărimei puternice și a maiestății strălucitoare a lui Dumnezeu, celui ce zice: „Ceriul este mie scaun, și pămîntul razim picioarelor mele“? (Isaie 66, 1.) Cetele spiritelor sfînti fericite sînt în înălțime ziua și noptea neîncetatul sîdu „Sfînt! Sfînt! Sfînt!“ și sufletele gloriificate cad „înaintea celui ce șede pe scaun, și se închină celui viu în vecii vecilor și pun cununile sale înaintea scaunului zicînd: Vrednic ești, Dîmne, a lua mîrire și onore și putere, că tu ai zidit toate, și prin voea ta sînt și s'a făcut“ (Apoc. 4, 10 ur.). Cîntării acesteia de laudă și de adorare vecnică are să i-se însoțescă și omul de pe pămînt.

Virtutea religiunii îl face deci pe om aplicat și-l îndemnă la sevârșirea de lucrări de acelea, cari se îndreptă spre a da maiestății dumnezeesci onorea și gloriificarea, ce i-se cuvine. Lucrările acestea le putem înșira în două clase:

a) În *clasa cea dintăiu* sînt a se înșira toate acțiunile acelea, cari după firea lor și nemijlocit țintesc la venerarea lui Dumnezeu, adevărat de la firea lor sînt apte și menite spre a presta maiestății lui Dumnezeu nemijlocit recunoșterea și omagiu, ce i-se cuvine. Atari acțiuni sevârșim bună oră, când ne rugăm, când jertfim, când facem vre o juruință și o împlinim, când împodobim biserica și altariul.

b) În *clasa a doua* se înșiră acțiunile tuturor celor alalte virtuți, întru cât le sevârșim din îndemnul religiunii, așa dară cu intenția și scopul de a venera și gloriifica printr'însele pe Dumnezeu. Virtutea religiunii pôte adevărat și trebuie să facă din întregă viața noastră un cult dumnezeesc neîncetat. „Ori de mîncăți, ori de beți, ori alt ceva de faceți, toate întru mîrimea lui Dumnezeu să le faceți“ (I Cor. 10, 31). „Creștinătatea cea curată și nespurcată înaintea lui Dumnezeu și a Tatălui acesta este: a cerceta pe cel sîrac și pe veduve întru necasurile lor, și a se păzi pe sine nespurcat de cătră lume“ (Iac. 1, 27). Căci „așa să lumineze lumina voastră înaintea ămenilor, ca vedînd faptele vosre cele bune să mărescă pe Tatăl vostru cel din ceriuri“ (Mt. 5, 16).

Momentele cele mai de frunte ale cultului, celui ce se cuvine lui Dumnezeu, sînt adorarea, mulțămirea, cererea și satisfacerea.

Pe cum vedurăm, Dumnezeu întrece în chip nemîsurat toate creaturile, chiar și pe cele mai nobile și mai înalte, cu dignitatea și deplinirea sa cea nemărginită și cu domnia sa cea nețermurită, și de aceea toate creaturile sînt tot de una și pretutindenea esențialmente atîrnătoare de la el. Atîrnarea absolută de la Dumnezeu Ziditorul și Domnul sîdu omul ca ființă rațională are să o recunoască și să o deprindă în mod consciu și de bună voe, adevărat să adoreze pe Dumnezeu, să i-se închine. Adorarea e adevărat cea venerare supremă și cea mai perfectă, care nu se cuvine unei ființe, ce e numai creatură, ci se cuvine singur numai lui Dumnezeu pentru perfecțiunea, maiestatea și domnia lui cea nemărginită. Singur numai Dumnezeu e vrednic de adorare, căci el singur e Preainaltul, Ziditorul și Dispunătorul atotputernic al tuturor zidirilor. Atari precelințe și perfecțiuni, cari sînt proprii numai lui Dumnezeu, aș să se și recunoască și venereze prin un cult deosebit, — și acest cult deosebit e adorarea, închinarea. A adora pe Dumnezeu înșamnă deci a-i recunoșce, admira și preamări maiestatea și domnia cea preainaltă și preasfîntă, a se umili și așa zicînd a se nimici în reverință adîncă înaintea mărimei și înălțimii lui celei nemărginite, a se supune, a se dedica și dărui lui cu totul ca cauzei celei dintăiu și scopului celui mai de pe urmă. Adorarea e deci lucrul cel mai eminent și mai prețios, pe care Dumnezeu îl pôte primi de la ființele raționale.

Cu adorarea stă în legătură nedespărțită alte două datorințe și acțiuni religioase, anume mulțămirea și cererea. Chiar pentru că Dumnezeu e perfecțiunea nemărginită, puterea nețermurită și bunăta nemîsurată și prin urmare vrednic de adorare, chiar de aceea este el și isvorul cel nesecat, de la care este „totă darea cea bună și tot darul desevarșit“ (Iac. 1, 17). Tot, ce sîntem și

avem și putem, atât în ordinea firii, cât și în cea a grației, e un eflux al iubirii celei prisositoare a lui Dumnezeu. Pentru nenumăratele daruri și grații deci, pe cari le-am primit deja și le primim zilnic, datorim mulțumită lui Dumnezeu celui mai bun binefăcătoriu al nostru; ér mai apoi tot binele, carele putem să-l așteptăm, să-l sperăm și să-l cerem, póte să ne vină érá numai din mâna cea nemărginit de darnică a lui Dumnezeu, și de aceea avem să ne îndreptăm cătră el cu cereri umilite.

A adora pe Dumnezeu, a-i mulțami și a i-se ruga e deci o datorință întreită, carea o are omul din simpla causă, că el atîrnă de totului tot de la Dumnezeu. Dar în urma apostasiei de la Dumnezeu cuprinse în păcat pentru omul vinovat și vrednic de pedepsă mai rezultă încă și datorința de a împăca prin o satisfacere corăspundătoare pe Dumnezeu cel vătămă și mâniat.

Acțiunile cultului religios în rîndul cel dintăiú au să fie interne, adecă să se sevărșescă cu înțelesul și cu inima. Dar acțiunile acestea interne mai au apoi să se manifesteze și în afară, să se îmbrace și așa zicend să se întrupeze în o aparință, ce cade sub simțiri. Religia se deprinde deci prin acțiuni interne și esterne. Într'aceea să nu se trecă cu vederea, că acțiunile esterne ale cultului religios numai așa sînt plăcute lui Dumnezeu, numai așa contribuiesc întru adevăr la glorificarea lui Dumnezeu, dacă le însuflețesc și le dau viață acțiunile interne. Cultul extern al lui Dumnezeu are să isvoréscă din inimă și să fie espresia vieții interne a sufletului amésurat cuvintelor profetului: „Inima mea și trupul meu s'au bucrat de Dumnezeu cel viu“ (ps. 83. 2). Carí sînt inse cauzele, pentru cari omul e dator a presta lui Dumnezeu și un cult extern?

1. Omul nu e numai spirit, pe cum sînt ángerii, ci e o *zidire compusă din spirit și din trup*. El are deci să venereze și să glorifice pe Dumnezeu într'un mod, care să corăspundă firii lui celei compuse din spirit și din trup, și așa în acțiunile cultului, care-l prestă lui Dumnezeu, are să lea parte și trupul așa, ca cultul intern să se manifesteze prin acțiuni esterne. — Omul mai de parte e *creat de Dumnezeu după firea sa întrégă* și așa dară atîrnă de la Dumnezeu după firea sa întrégă, el cu trup și cu suflet e al lui Dumnezeu. De aceea e el dator a se închina și a servi lui Dumnezeu Ziditorului, Ținătorului și Domnului sêu cu pu-

terile sufletului și ale trupului, cu acțiuni spirituale și trupesci. — La acestea mai adauge, că și *trupul creștinului încă e o biserică a Spiritului sfint*, fiind că și pe el îl sfințese grația și are să-l clarifice în cealaltă viață gloria ceréscă.

2. *Între acțiunile interne și esterne ale omului există cea mai intimă influință împrumutată*. Ele se provócă, se spriginesc și se întregesc împrumutat. Ceea ce mișcă în mod puternic sufletul omului, — bună órá bucuria și durerea, iubirea și ura, sperarea și temerea, — aceea și fără de voea omului se îmbrace în aparință esternă. Acesta se adevăresce în special și despre acțiunile interne ale religiei. Orí dórá bogata viață internă, evlavie și iubirea de Dumnezeu cea învăpăiată a sufletelor celor pie să nu prorumpă de la sine în a fară și să nu cuprindă pe omul întreg așa, cât nu numai „să cante cu mulțumită întru inima sa Domnului“, ci și „cu psalmi și cu laude și cu cântări spirituale“, și să-și adune mânilé spre rugăciune, să-și plece genunchii și să se arunce la pămînt înaintea feței celui Preainalt? „Pentru acesta s'a veselit inima mea și s'a bucurat limba mea,“ esclamá împératul Psalmist (ps. 15, 9). De altă parte lucrarea esternă are o înfrînță retroactivă asupra internului: semne și lucrări vizibile trezesc efecte de ale sufletului, aprind și nutresc vâpaea evlaviei, întăresc și împróspecteză viața spirituală a sufletului. De aceea acțiunile interne ale religiei dobîndesc deplinire, durare și statornicie, dacă se termină în trup și-și însușesc într'însul așa zicend trup și sânge. Unde din contră cultul extern se negrijesce, acolo slăbesc și pere în scurtă vreme și religia internă.

3. Omul e *stăpánul zidirii neraționale* și pe acesta încă trebuie să o cheme întru ajutorii spre glorificarea Ziditorului. Inse mai ales prin cultul extern póte și trebuie omul să foloséscă natura vizibilă spre slujba și lauda Ziditorului ei. Folosirea acesta în cultul religios împartășesce naturii vizibile o sfințenie și putere mai înaltă.

3. Nu numai omul singuratic, ci și *societatea religioasă ca atare e datore lui Dumnezeu cu reverință și supunere*. Érá un cult comun și public pretinde acțiuni esterne. Cultul extern, vizibil e deci de lipsă ca o legătură a comunității religioase.

(Va urma.)

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Tot în acea sară, dar mai târziu odihniau într'o căsuță a chanului cei trei filosofi și priveghiau. Petrile, cari le serviau de perini, le dau o poziție așa de înaltă, cât printr'o boltă a porții puteau privi în adâncimea ceriului. Privind ei la lumina stelelor scîlpitoare, se întrebau întru sine, de ce descoperire dumnezească vor mai ave parte. Cum se va întimpla acesta? Și în ce va consta? În sfârșit ei se află în Ierusalim; la pórta cetății au întrebat după acela, pe carele-l căntău; ei vestiseră născerea lui; acum mai resta, ca să-l și afle. Și în acest punct își puneau tótă încrederea, tótă credința în spiritul. Cine pândesce glasul lui Dumnezeu, cine așteptă semn din ceriú, de acela nu se apropie somnul.

Pe când petreceau în starea asta, un om intră prin ușe întunecând internul căsuței.

„Sculați-vé!“ le zise. „Vé aduc o veste, care nu suferé amânare.“

Ei se sculară.

„De la cine?“ întrebă Egipténul.

„De la Irod împératul.“

„Nu ești tu paznicul de la pórta chanului?“ întrebă Valtasar.

„Ba că!“

„Ce voesce împératul de la noi?“

„Trimisul lui așteptă a fară. El va răspunde la întrebarea voastră.“

„Spune-i, că venim. Rógă-l să aștepte.“

„Ați avut dreptate, fraților,“ zise Grecul, după ce se depărtase paznicul. „Întrebarea, carea am pus-o ómenilor în drum și paznicului de la pórta cetății, iute ne-a dus vestea. Ard de curiositate. Să mergem iute.“

Se sculară, își puseră sandalele în picioare și mantana pe umeri și ieșiră.

„Vă salut și vé aduc pacea și vé cerseuse, că vé turbur odihna! Dar și dispunătorul meu împératul m'a trimis, să vé rog, ca să veniți în palat, unde voesce, să vorbescă singur cu voi.“

Ast fel își împlini trimisul solia.

O candelă ardea la intrare. La lumina ei priviră cei trei unul la altul și sciură, că spiritul e de-asupra lor. Egipténul pași apoi la paznic și-i zise așa, ca cei alăți să nu-l audă:

„Tu scii, unde se află lucrurile noastre în curte, și unde odihnesc cămilele noastre. Până ce noi mergem la împératul, tu pregătesce tóte pentru pornire, cât după întórcere în dată să putem porni, dacă va fi de lipsă.“

„Mergeti liniștiți și vé încredeți în mine,“ răspuse paznicul.

„Voința împératului e voința noastră,“ zise Valtasar cătră sol. „Vom să te urmăim.“

Stradele Ierusalimului și pe atunci erau chiar așa de strîmte ca și astăzi, dară nu erau așa de colțurose și murdare ca astăzi, căci marcele ziditorii nu se îndestulia numai cu frumșeta, el pretindea și ordine și curățenie. Cei trei prietini pașiau în urma călăuzului fără de a schimba vre o vorbă. În

lumina cea slabă, carea o revérse pe pămînt ceriul înstelat, și pe care o mai slăbiau zidurile, cele ce se înaltau de amîndoué laturile stradelor, ba o întunecău iei colé de tot coridórele cele ce împreunău preste stradă crestele caselor, pășiau ei din adâncime la deal. Pe urmă ajunseră la o pórta, care le închidea calea. În zarea focurilor, cari ardeau înaintea porții în două lighianuri mari de aramă, putură ei să arunce o privire la clădirea, înaintea căreia stău, și de o dată vedură și mai mulți paznici, cari stău nemišcați răzimându-se pe armele sale. Ei intrară într'o casă, fără ca óre care să-i opréscă, și apoi fură conduși prin coridóre și foisóre boltite, prin curți și prin colonade, pe scări lungi și prin galerii și sale până la un turn înalt. Conducătorul se opri aci fără de veste și arétând spre o ușe deschisă zise celor trei:

„Intrați aci! Împératul vé așteptă aci!“

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut și se află de vîndare în Tipografia seminarială din Blaș:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preaeveneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acesta nici un preot nu

póte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesc, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Posta Redacțiunii. On. Oficiu parochial *Chernecea*. Cu abonamentul trimis de dat 10/8 a. c. stințel achitați până la 31/12 1896.

Editor și redactor răspunzător:
Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 3081—1896.

(30) 1—2

Concurs.

Prin această se escrie concurs la un stipendiu de 400 fl. pentru un student, ce se va pregăti în Budapesta de profesor de desen liber și geometrie. La acest stipendiu pot concurge tineri gr. cat., cari au făcut cu succes esamenul de maturitate și au deja ceva dexteritate de desen. Se recere, să înfrunescă condițiunile recerute pentru un fiitoru profesor și să se oblige, că după terminarea studiilor va servi la gimnasiul din Blaș cel puțin 10 ani.

Suplicile să se așternă acestui Consistoriu metropolitan până cel mult în 25 August 1896.

Blaș din ședința consistorială ținută în 8 August 1896.

Dr. Victor Mihályi

Archiepiscop și Metropolit de Alba Iulia și Făgăraș.

Nr. 3488 - 1896.

(31) 1—3

I. Escriere de Concurs.

Până în 10 Septembrie st. n. esclusive 1896 se escrie concurs la 11 stipendii din *fundatiunea fericitului Archiepiscop și Mitropolit Alesandru Sterca Șuluț*, și anume: trei stipendii de câte 400 fl. destinate pentru iuriști și mediciniști la vre o universitate a fară din Transilvania, dintre cari unul a fost folosit de profesorul Valeriu Suciu, altul de candidatul de avocat Dr. Iuliu Maniu, și al treilea de iuristul absolut Laurentiu Nestor; — un stipendiu de 300 fl. pentru studentul, cari frecuentază metalurgia, tehnica, pedagogia, sau ori ce științe reale, folosit de Octavian Tobias absolut de academia comercială; — un stipendiu de 200 fl. destinat pentru iuriști în Cluș, folosit de Victor Pop absolut de anul II de drepturi; — patru stipendii de câte 100 fl. pentru gimnasiști, folosite de studentii Gerasim Vana, Iuliu Moldovan, Virgiliu Bian, și Pompeiu Dragoș; — două stipendii de câte 60 fl. folosite de gimnasiștii absoluți Victor Negrea și George Boeriu.

Cei ce doresc a obține vre unul din stipendiile de mai sus, au să înfrunescă următoarele condițiuni:

a) Că sînt români gr. cat. miseri, născuți în Transilvania;

b) că pe lângă purtare morală bună au din studii calculi de eminenție;

c) dintre concurenți vor avé preferință, cari vor puté dovedi, că sînt consăngenii cu piul fundator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică esact dedusă;

d) concurenții să alătore la cereri testimoniu școlastic, carte de botez, atestat de paupertate, testimoniu medical și să numescă expres institutul, la care și unde vor să continue studiile academice ori gimnasiale pe an. scol. 1896/7.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

II. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la două stipendii de câte 300 fl. v. a. din *fundatiunea lui Ioan Daniel (Dănuțiu) de Fersig*, folosite unul de George Micu tehnic absolut, și altul de rigorosantele în drepturi Ioan Ghețe. Se observă, că numai în cazul acela pot căpeta și alții aceste stipendii, dacă între concurenți nu s'ar afla consăngenii cu fundatorul.

Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

III. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 80 fl. v. a. din *fundatiunea Lazar Băldi*, folosit de gimnasiștii absolut Ioan Giurgiu. Consăngenii au preferință. Pot concurge numai studenți gimnasiști, născuți în comitatul Clușului. Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

IV. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la două stipendii de câte 60 fl. v. a. din *fundatiunea fericitului canonic Ioan Fekete Negruțiu*, folosite unul de Valeriu Filipan, și altul de Emanoil Petean, ambii gimnasiști absoluți. Preferință au consăngenii. Pot concurge și fetițe române gr. cat., cari se pregătesc de învățătore, sau pentru altă carieră. Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

V. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la două stipendii din *fundatiunea fericitului canonic Constantin Atutan*, și anume: unul de 60 fl. v. a. folosit de Ioan Anca elev al școlii comerciale, și altul de 40 fl. folosit de Teofil Dosa gimnasiștii, care nu și-a legitimat progresul. Preferință au consăngenii. Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

VI. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 40 fl. din *fundatiunea fericitului profesor Parteni Moldovan*, folosit de gimnasiștii Ioan Banciu, care nu și-a legitimat progresul. Preferință au consăngenii fundatorului. Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

VII. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la următoarele stipendii din *fundatiunea fericitului Archiepiscop și Mitropolit Dr. Ioan Vancea*, numită „Cassa archidieceșană“:

1) La un stipendiu de 300 fl. folosit de iuristul Corneliu Barđoși, și destinat pentru studenți de la universitate ori institut poli-tehnic.

2) La trei stipendii de câte 60 fl. v. a. pentru elevi preparandiali ori la altă preparandie română greco-catolică, devenite vacute prin absolvarea elevilor preparandiali Ioan Pampu, Teodor Stora și Vasiliu Orosan.

La aceste stipendii pot concurge numai români gr. cat. din Archidieceșă. Preferință au consăngenii și afini fundatorului, chiar și când nu ar fi din Archidieceșă.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

VIII. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la 10 stipendii din *fundatiunea fericitului Dr. Simeon Ramontianu*, și anume 4 de câte 315 fl. folosite de Alesandru Fodor dr în medicină, Alesandru Bordia dr în medicină, Andreiu Pop dr în drepturi, Paul Percea elev al academiei de desen, cari toate sînt destinate pentru studenți de la școlile superioare din Viena și Budapesta, ori ce știință ori artă a voi să învețe; — la 3 stipendii de câte 84 fl. v. a. folosite de Romul Crăciun dr în medicină, George Voda student la politehnică, și George Simon rigorosant în drepturi, toate trei destinate pentru iuriști la universitatea din Cluș; — la 3 stipendii de câte 63 fl. v. a. folosite de Ioan Viciu, gimnasiștii absolut, Ioan Mora gimnasiștii absolut și Iuliu Aranyoși iurist.

La aceste stipendii pot concurge:

a) numai tineri studenți miseri, născuți în Transilvania, români de naționalitate;

b) cari pe lângă purtare bună au din studii calculi de eminenție;

c) dintre concurenți vor avé preferință cei de origine nobili și consăngenii cu fundatorul;

d) la cereri să se alătore: testimoniu școlastic în copie autentică, carte de botez, testimoniu medical, atestat de paupertate;

e) concurenții să numescă expres institutul, la care și unde vor să continue studiile.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

IX. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 60 fl. din *fundatiunea fericitului Ioan Bob*, folosit de cadetul absolut Alesandru Nemeș. Cererile au să se provađă cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Romantiane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

X. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 60 fl. v. a. din *fundatiunea fericitului Petru Maior*, folosit de gimnasiștii Victor Maior, care nu și-a legitimat progresul în studii. Cererile au să se provađă cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Romantiane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

XI. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 120 fl. v. din *fundatiunea Kleiniană*, folosit de gimnasiștii Corneliu Măcelariu. Cererile au să se provađă cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Romantiane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.